

Індустріальні ансамблі інженера-конструктора Степана Добровольського

Колишній інженер-конструктор першої категорії промислово-цивільного будівництва проектно-вишукального інституту залізниці "Львівтранспроект" Степан Добровольський от уже дев'ять років не поспішає на роботу до інституту. Тридцять три роки праці, віддані цій установі, злетіли для нього як один день. Скільки за ці роки було спроектовано промислових і цивільних споруд! Усі одразу й не згадаєш. Але приходить час, доводиться залишити улюблену роботу і йти на заслужений відпочинок. Для Степана Петровича цей період став початком нового етапу в житті, він повернувся до улюблених справ та занять.

Особливе місце у житті Степана Добровольського займають українські народні пісні, яких він знає дуже багато, адже впродовж багатьох років є учасником різних хорових колективів.

Життя підтверджує правило – талановита людина, талановита в усьому – і в роботі, і на дозвіллі, у своїх захопленнях. Щоправда, не завжди є можливість розвивати свої таланти. У 50-х роках минулого століття непросто було приділяти багато

вертатися до села, а податися до Львова і саме тут розпочати самостійне доросле життя. Їхав до незнайомого йому міста, не знаючи, чи вдасться знайти роботу, житло, проте відчуття чогось нового манило його і додавало впевненості, що здолає всі труднощі, які приготувала доля. Не маючи ніяких інших навиків окрім кравецької справи, хлопець вирішив шукати роботу за спеціальністю. Тож невдовзі влаштувався працювати в ательє, яке знаходилося на площі Кропивницького. Це ательє із пошиття одягу входило до складу відділу робітничого постачання (ВРП) Львівського відділку залізниці. До слова, до ВРП входили і їдальні, і перукарні, і майстерні, і ательє, і продуктове та промислове магазини Львівської залізниці. Із помешканням також не було проблем – винаймав житло неподалік Львова. Робота Степану Добровольському подобалася, та його не полишало бажання здобути вищу освіту. Насамперед закінчив школу робітничої молоді №1 (вечірню), що була на вулиці Хотинській, тоді став перед вибором вищого навчального закладу. До здобуття вищої освіти спонукав і начальник ВРП Микола

тор першої категорії Добровольський пропрацював аж до виходу на пенсію.

Степан Петрович вдячний долі і наставникам за те, що скерували його на залізницю. Тут він мав можливість працювати і навчатися, поступово набуваючи інженерного досвіду в будівництві. Хоча минуло немало часу, та Степан Добровольський із приємністю згадує роки праці у групі промислово-цивільного будівництва, яка займалася проектуванням запланованих до спорудження залізницею об'єктів. Серед них – житлові будинки для залізничників у Чопі, Королево, Сянках, Тернополі, Бучачі, Львові та інших містах і селищах, промислові будівлі – вагонні і локомотивні депо, ремонтні майстерні тощо. Зокрема розробляли проекти споруд для локомотивних депо Королево, Самбір, Львів-Захід, пасажирського вагонного депо Львів та багатьох інших. Тож результати колективної роботи "Львівтранспроект" сьогодні є по всій залізниці.

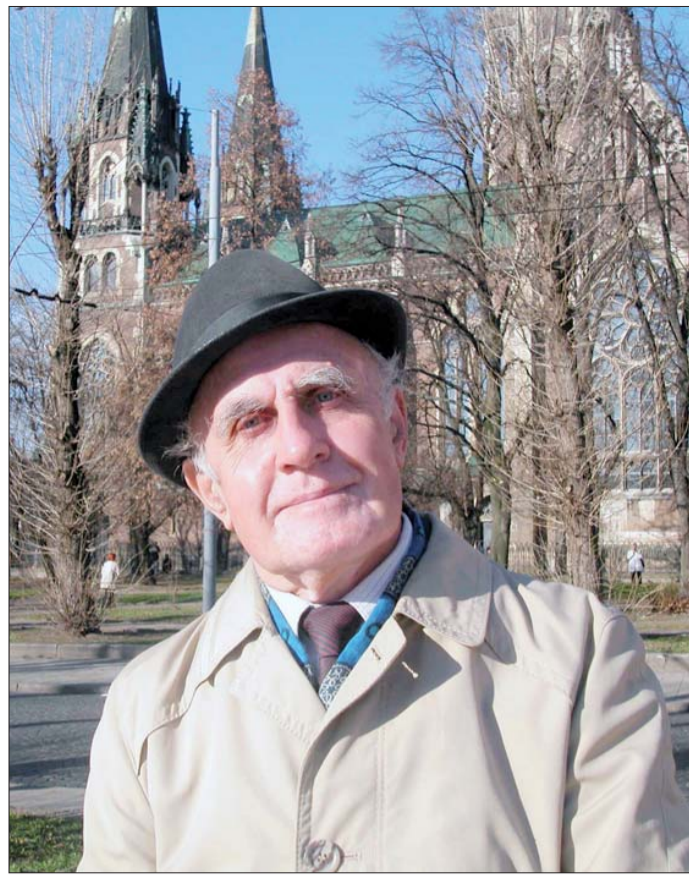
У роботі інженера-конструктора важливим є абсолютна точність у розрахунках міцності фундаменту та несучих конструкцій будинків. Звичайно, до таких робіт залучали геологів, котрі виконували геологічну розвідку місцевості, на якій мав зводитися об'єкт.

– Найменші неточності у розрахунках можуть призвести до трагедії під час експлуатації тієї чи іншої споруди, – зазначає Степан Добровольський. – Великі об'єми робіт вимагали великої кількості працівників, кожен із яких у своїй групі займався конкретно своєю роботою. Згідно з розрахунками технічної документації підбирали балки, ферми, колони, перекриття і інше. Робота була відповідальною і вимагала точності у прийнятті рішень. Помилка не могло бути.

Степан Петрович із вдячністю згадує начальника відділу промислово-цивільного будівництва В'ячеслава Лисенка, який очолював відділ ще з післявоєнних часів, архітекторів Павла Гудімова, Григорія Катрича та інших. Про кожного з колег по роботі у нього залишилися теплі спогади.

– Архітектор Васильєв, колишній фронтник, любив розповідати фронтову бувальщину, Григорій Катрич був чудовим художником, одну зі своїх картин із виглядом на море в Судак він подарував мені, архітектор Роман Сивенький полюбляв малювати карпатські пейзажі, один з них теж є у моїй домашній колекції.

Коли новачок приходить на роботу, то дуже важливо, щоб до нього ставилися з розумінням і допомагали в освоєнні нової роботи. Степан Петрович прийшов у відділ чи не наймолодшим, тож із вдячністю згадує кожного з досвідчених інженерів, які згодом стали його старшими колегами. І таких професіоналів, щирих на пораду людей в інженера-конструктора Добровольського було достатньо. Серед них інженери-конструктори Надія Волкова, Ірина Буярова, Ірина Новосолова та інші. З жінками-колегами у Степана Петровича завжди були товариські стосунки – любив із ними дотепно жартувати.

У трудовій книжці Степана Петровича єдиний запис – "Львівська залізниця": 8 років – в ательє і 33 – у "Львівтранспроекті". Роки праці на залізниці привчили його до дисциплінованості, відповідальності, із цими якостями ветеран залізничного транспорту Степан Добровольський не розлучається і на заслуженому відпочинку. Він регулярно відвідує репетиції народного хору "Левада" при народному домі Левандівського мікрорайону та співає у церковному хорі в церкві Вознесіння Господнього, що на Левандівці. Свого часу Степан Петрович очолював товариство "Просвіта" Левандівки. Мабуть, не всім відомо, що читальню товариства "Просвіта" на Левандівці, де мешкали здебільшого залізничники, було засновано у 1908 році залізничними кондукторами Юрієм Калявським і Миколою Литвином. Про це та багато іншого я дізналася саме від Степана Добровольського.

Ще працюючи в інституті, Степан Петрович брав активну участь у співчій творчості народної хорової капели "Боян" при Будинку зв'язку.

– У мене найкращі спогади про цей колектив, – говорить Степан Добровольський. – Репертуар хору був різноманітний, ми побували з концертними програмами в Югославії, Литві, Польщі, багато виступали у селах Львівщини і загалом по Україні, пропагуючи українську пісню. Одночасно співав у хорі Собору святого Юра.

Крім того, Степан Петрович добре грає на гітарі, а свого часу захоплювався фотографією. Його вірний друг – фотоапарат ФЕД і зараз у справному стані. Навчився і канцелярської справи – добре друкував на друкарській машинці. Словом, за що б не брався, все йому вдавалося. А все завдяки своїй наполегливості. Таким був колись, таким залишається і сьогодні.

На жаль, дружини Степана Добровольського Любомири вже давно нема серед нас, влаштували своє життя і двоє доньок, а він усю свою любов нині віддає чотирьом онукам та правнуку.

– Якщо говорити про родину, то в ній мають панувати дружні стосунки, – каже Степан Петрович. – Батько синові повинен бути другом. Коли когось образив, повинен мати відважність перепросити, не забуваючи, що біль образи крає людське серце.

А ще Степан Добровольський переконаний, що додає людині життєдайної енергії спілкування з природою. Зокрема праця на землі, завдяки якій людина стає здоровішою фізично і духовно.

Оксана ПОДОЛЬСЬКА
Фото автора та з сімейного архіву

Інженер-конструктор Добровольський (другий зліва) разом із своїми колегами по роботі

часу своїм уподобанням, у той час головне було вижити. Тоді важливо було опанувати професію, яка в подальшому дала б можливість забезпечити себе і родину.

Середньої школи в рідному селі Степана Добровольського Шумляни, що на Тернопільщині, не було, тому після сьомого класу батько настановив свого єдиного сина вчитися кравецькій справі, вважаючи, що саме це ремесло дасть хлопцеві на початку можливість заробити на шмат хліба. Невдовзі Степан зробив перші спроби в пошитті верхнього жіночого і чоловічого одягу. Крім того, хлопець дуже любив малювати, вдавалися йому навіть ікони, які малював звичайною аквареллю. Не байдужий був і до театру, брав участь у шкільних виставах. Першою виставою, в якій зіграв роль, була вистава "Котигоршко", згодом були "Назар Стодоля", "Невільник", "Дай серцю волю, заведе в неволю" та інші.

– Ми їздили з виставами по селах Тернопільщини і мали великий успіх, – згадує Степан Добровольський. – Навіть під час служби в армії співав у військовому хорі, який виступав разом із духовим оркестром, у складі якого мав можливість поїздити з виступами по містах СРСР – бували в Ленінграді, Архангельську та інших.

Після війська Степан вирішив не по-

Миколайович Мельниченко, який не радив йти навчатися на юриста чи журналіста, як мріяв хлопець.

–Тоді були такі часи, що зі своїм керівником міг порадитися не лише у виробничих питаннях, але й в особистих, – пригадує Степан Добровольський. – Тепер розумію, що він тоді краще бачив, на що я здатен. Пам'ятаю й досі слова, які він мені сказав: "Степане, юриста з тебе не вийде, бо потрібно мати "добре підвішений язик", краще обирай якусь конкретну фахову спеціальність". До його слів я прислухався, за що йому щиро вдячний. Вирішив вступати до Політехнічного інституту. Щоправда, вступив не за першим разом, а за другим, на вечірню форму навчання на будівельний факультет.

Вдень працював в ательє, а ввечері Степан Добровольський поспішав на навчання до Політехніки. Згодом, у 1968 році, перевівся працювати за фахом у дорожньо-транспортну контору Львівської залізниці: спочатку техніком-конструктором, а після реорганізації контори – інженером-конструктором промислово-цивільного будівництва в Дорожній проектно-вишуквальний інститут, який розміщався в управлінні залізниці. Згодом інститут було перейменовано у "Львівтранспроект", де інженер-конструк-